

Utbildningsinspektion i Johannishusskolan, Listerbyskolan och Kuggebodaskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten	2
Bedömningar	3

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Johannishusskolans rektorsområde och besökt Johannishusskolan, Listerbyskolan och Kuggebodaskolan den 4 till 6 september 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka inspektörer som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. De krav på åtgärder som inspektörerna anger i denna rapport framgår även av Skolverkets beslut med anledning av inspektionen. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet.

Övergripande information om inspektionen finns publicerad på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de brister inspektörerna lyfter fram i bedömningen åtgärdas av skolan. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolorna, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I skolorna intervjuades elever från samtliga årskurser, personal, rektorn samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte även lektioner i

samtliga årskurser och verksamheten i förskoleklassen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Johannishusskolans rektorsområde

Rektorsområdet består av orterna Johannishus, Listerby och Kuggeboda med tillhörande landsbygd. De tre skolorna är belägna cirka en mil öster till sydost om Ronneby tätort och ligger på en linje med cirka fem kilometers avstånd. Skolorna omfattar förskoleklass, fritidshem och årskurserna 1–6 i Johannishusskolan och Listerbyskolan, förskoleklass och årskurserna 1–4 i Kuggebodaskolan. Dessutom ansvarar rektorsområdet för förskolorna i de tre orterna. Eleverna från Listerbyskolan och Kuggebodaskolan får undervisning i trä- och metallslöjd och textilslöjd i Johannishusskolan. En stor andel av eleverna har skolskjuts. Skolbarnsomsorgen samverkar och är integrerad i skolornas verksamhet. Utemiljön på de tre skolorna är funktionell och stimulerar till lek. Eleverna har tidigare fortsatt sin skolgång i årskurs 7 i Kallingskolan i Kallinge eller Snäckebackskolan i Ronneby. Från och med höstterminen 2007 fortsätter alla elever i årskurs 7 i Kallingskolan.

Johannishusskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	65
Förskoleklass	17
Grundskola	99

Källa: Kommunens egen redovisning

Johannishusskolan ligger i ett naturreservat en bit utanför Johannishus samhälle. Skolan består av flera olika byggnader där de flesta är uppförda i början av 1900-talet. En av byggnaderna är uppförd i mitten av 1800-talet och är landets äldsta skolbyggnad som fortfarande används till skolverksamhet. Byggnaderna innehåller även lokaler för trä- och metallslöjd, textilslöjd och en nyrenoverad gymnastiksal. Verksamheten är organiserad i två arbetslag med förskoleklass, årskurs 1 och 2. Övriga årskurser 3–6 är åldershomogena. Skolan deltar i försöksverksamhet med lokala styrelser inom grundskolan. I styrelsen ingår företrädare för elevernas vårdnadshavare och för de anställda på skolan.

Listerbyskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	60
Förskoleklass	15
Grundskola	95

Källa: Kommunens egen redovisning

Listerbyskolan ligger i samhället Listerby och området präglas av villabebyggelse och landsbygd. Skolan är byggd på 1970-talet och inrymmer även en gymnastiksal. Ett filialbibliotek är integrerat i skolans lokaler. Skolan har en förskoleklass medan verksamheten för övrigt arbetar åldersblandat med två klasser i respektive årskurserna 1–2, 3–4 och 5–6.

Kuggebodaskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	27
Förskoleklass	4
Grundskola	20

Källa: Kommunens egen redovisning

Kuggeboda är ett litet samhälle ute vid kusten med mestadels äldre bebyggelse. Kuggebodaskolan är en gammal byskola som är byggd på 1920-talet. Den är ändamålsenligt renoverad och tillbyggd för att också inrymma förskoleverksamhet. Även denna skola har en gymnastiksal. Verksamheten är organiserad i två åldersblandade grupper vilka består av förskoleklass, årskurs 1 och 2 samt årskurs 3 och 4. Årskurs 5 och 6 går från och med läsåret 2007/2008 i Listerbyskolan.

Bedömningar

Samlad bedömning

Inspektörerna bedömer att Johannishusskolans rektorsområde arbetar aktivt för att ge eleverna en god kunskapsutveckling och att eleverna i såväl förskoleklass som övriga årskurser utvecklas i den riktningen som målen för skolformerna anger. I rektorsområdet finns exempel på samverkan av god kvalitet mellan förskoleklass, skola och fritidshem. Det finns också en god och väl utvecklad samverkan med föräldrarna.

Eleverna upplever till största del skolmiljön som trygg och trivsamt samt att den ger bra betingelser för lärande. Skolorna bedriver ett aktivt och förebyggande värdegrundarbete och inspektörerna utgår från att arbetet fortsätter för att förhindra alla former av kränkningar.

I rektorsområdet pågår ett systematiskt kvalitetsarbete och rektorn är förtrogen med verksamheterna samt tar ansvar för att utveckla utbildningen i enlighet med de nationella bestämmelserna. Det är angeläget att skolorna fortsätter att arbeta aktivt med att öka elevernas måluppfyllelse i engelska, matematik och svenska samt att följa upp och säkerställa att eleverna når målen i alla ämnen.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brist snarast måste åtgärdas.

- Likabehandlingsplaner saknas för alla skolor och verksamheter inom rektorsområdet (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolorna bör fortsätta tydliggöra målen för utbildningen för eleverna.
- Skolorna bör öka elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer.
- Samverkan mellan förskoleklass, skola och fritidshem i Listerbyskolan bör utvecklas.
- Arbetet med att upprätta åtgärdsprogram bör förbättras så att de omfattar alla ämnen eller områden där en elev är i behov av särskilda stödåtgärder.

Kunskaper

Resultat och utvärdering av lärandet

Inspektörerna bedömer att Johannishusskolans rektorsområde arbetar aktivt för att ge eleverna en god kunskapsutveckling och att eleverna i såväl förskoleklass som övriga årskurser utvecklas i den riktningen som målen för skolformerna anger. Enligt rektorsområdets redovisning av resultaten på de nationella ämnesproven i skolår 5, mellan åren 2001 och 2005, når cirka 15 procent av eleverna inte målen i matematik, engelska och svenska. År 2006 försämrades resultatet och cirka 25 procent av de 44 eleverna i årskurs 5, nådde inte målen i engelska och matematik. Däremot var resultatet i svenska bättre och knappt sju procent av eleverna nådde inte målen för ämnet. Skolorna har analyserat resultaten och sätter in olika åtgärder för att öka elevernas måluppfyllelse. Det är angeläget att skolorna fortsätter att arbeta aktivt med att öka elevernas måluppfyllelse i engelska, matematik och svenska.

Förutom uppföljning genom de nationella ämnesproven i skolår 5 följs elevernas kunskapsutveckling bland annat genom så kallade läsutvecklingsschema (LUS). Övriga ämnen har emellertid inte följts upp på samma systematiska sätt. Genom ett utvecklingsarbete, kallat "Dialogen" som genomförs i hela kommunen i samarbete med Myndigheten för skolutveckling, diskuterar lärarna de nationella målen för utbildningen, vilka kunskaper eleverna ska ha och hur de ska bedöma elevernas kunskaper. Från och med hösten 2007 kommer alla ämnen att följas upp i ett digitalt uppföljningssystem som ska användas i kommunens alla skolor. Det är av vikt att skolorna säkerställer att eleverna når målen i alla ämnen. Inspektörerna förutsätter att det pågående utvecklingsarbetet med att följa elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen fortgår. Vidare är det av vikt att resultaten i alla ämnen analyseras för att utgöra underlag till resursfördelning och planering av undervisningen.

Skolorna följer dessutom upp elevernas betygsresultat i årskurs 9. Genom dokumentationen följer de elevernas fortsatta utveckling och får också viss respons på det arbete som de gjort i de tidigare årskurserna.

Läroplanen framhåller att läraren, men ytterst rektorn, ska se till att alla elever får ett inflytande över undervisningens arbetsformer och innehåll i förhållande till stigande ålder och mognad. En viktig förutsättning för att eleverna ska kunna utöva inflytande i undervisningen är att de har kännedom om läroplanens och kursplanernas mål. Det framkommer i intervjuerna att lärarna i olika utsträckning arbetar med att göra målen kända för eleverna och att skapa förutsättningar för ett reellt elevinflytande. Bilden av att det finns en variation mellan lärarna och mellan skolorna verifieras i de observationer som inspektörerna genomför. Inspektörerna bedömer att skolorna bör fortsätta utveckla arbetet med att tydliggöra målen för utbildningen samt arbeta för att öka elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer så att kännedom om målen och inflytande inte är avhängigt den enskilde läraren.

Eleverna utvärderar sitt lärande i exempelvis en loggbok, tankebok eller liknande som föräldrar och lärare kommenterar. De deltar också i planeringen av utvecklingssamtalet och i intervjuerna med föräldrar och elever framkommer att utvecklingssamtalen upplevs som välfungerande och att informationen är relevant och bra. På utvecklingssamtalet ger läraren en återkoppling av elevens kunskapsutveckling i samtliga ämnen och elevens sociala utveckling. Tillsammans med eleven formulerar läraren framåtsyftande mål i en individuell utvecklingsplan. I de individuella utvecklingsplaner som inspektörerna tagit del av

finns dock behov av att utveckla både innehåll och kvalitet. I det pågående utvecklingsarbetet i kommunen ingår att utveckla de individuella utvecklingsplanerna. Från och med hösten 2007 kommer de individuella utvecklingsplanerna att ha samma struktur i hela kommunen och ingå i det digitala uppföljningssystemet. Inspektörerna förutsätter att skolorna arbetar aktivt för att förbättra kvaliteten på de individuella utvecklingsplanerna. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen.

Enligt läroplanen ska läraren samverka med andra lärare i arbetet för att nå målen för utbildningen och samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. Samarbetet ska utgå från de nationella och lokala mål och riktlinjer som gäller för respektive verksamhet. I Johannishusskolan och Kuggebodaskolan observerade inspektörerna en samverkan av god kvalitet medan samverkan mellan förskoleklass, skola och fritidshem i Listerbyskolan bör utvecklas.

Individanpassning och särskilt stöd

I skollagen föreskrivs att särskilt stöd ska ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. I grundskoleförordningen anges att om en utredning visar att eleven behöver särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Rektorsområdet har rutiner för att identifiera och utreda barn i behov av särskilt stöd och arbetar för att göra tidiga insatser. Rektorn är aktiv i detta arbete för att få underlag till att fördela adekvat stöd till eleverna. Hon uppger att lärarna arbetar flexibelt och att de anpassar undervisningen till elevernas förutsättningar och behov. Elevvårds teamet träffas regelbundet och diskuterar elevernas utveckling och behov. Skolorna tar också hjälp av det centrala Råd och Stöd teamet. Åtgärdsprogram upprättas av ansvarig lärare ibland med hjälp av specialpedagogen. De intervjuade lärarna uppger att åtgärdsprogram i huvudsak skrivs i ämnena svenska, engelska och matematik. I de åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av kan kvaliteten förbättras så att det blir tydligt vad som är åtgärdsprogram och vad som är elevens individuella utvecklingsplan. Inspektörerna bedömer att arbetet med att upprätta åtgärdsprogram bör förbättras så att de omfattar alla ämnen eller områden där en elev är i behov av särskilda stödåtgärder.

Normer och värden

Inspektörerna bedömer, mot bakgrund av genomförda intervjuer, observationer och skolornas dokumentation, att eleverna till största del upplever skolmiljön som trygg och trivsamt och att den ger bra betingelser för elevernas lärande. Besöket ger också en bild av att förhållandet mellan vuxna och elever präglas av förtroende och ömsesidig respekt. Eleverna beskriver dock i intervjuerna att det kan förekomma verbala kränkningar mellan eleverna, vanligtvis ute på skolgårdarna. I en av skolorna berättar eleverna om hur en elev blivit utsatt för mobbning vid höstterminens början. Inspektörerna informerade rektorn och lärarna om händelsen som omedelbart vidtog åtgärder för att förhindra fortsatt mobbning. Inspektörerna vill göra skolan uppmärksam på att det råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Rektorn och personalen beskriver att de lägger stor vikt vid värdegrundsarbetet och att åstadkomma ett gemensamt förhållningssätt i skolorna. I arbetet involveras hela verksamheten från förskola till årskurs 6. Trots de incidenter som eleverna beskriver bedömer inspektörerna att skolorna bedriver

ett aktivt och förebyggande värdegrundsarbete och förutsätter att detta arbete fortsätter för att förhindra alla former av kränkningar.

Huvudmannen eller den huvudmannen bestämmer, ska se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och planen ska ses över och följas upp varje år. Johannishusskolans rektorsområde har upprättat en gemensam likabehandlingsplan för verksamheterna. Således saknas en specifik redovisning i likabehandlingsplanen av de olika verksamheterna. Vårdnadshavarna har gjorts delaktiga i arbetet genom föräldraråden däremot har inte eleverna medverkat i framtagandet av likabehandlingsplanen. Inspektörerna vill påpeka att eleverna ska medverka i arbetet med likabehandlingsplanen samt att likabehandlingsplanen bör var daterad för att visa på att den följs upp och ses över årligen. Inspektörerna bedömer att arbetet med likabehandlingsplanen måste förbättras. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7) för arbetet med att främja likabehandling.

Det finns en god och väl utvecklad samverkan med föräldrarna genom den lokala styrelsen på Johannishusskolan och föräldraråden på de två andra skolorna. I intervjuerna uppger likväl föräldrar, personal som rektorn att engagemanget från föräldrarna har minskat. Skolorna och föräldraråden gör olika insatser för att engagera fler föräldrar.

I de tre skolorna finns exempelvis klassråd, elevråd, miljöråd och matråd. Vid klassråd och elevråd diskuteras vilka trivselregler som ska gälla, vad som ska förbättras på skolgården m.m.

Ledning och kvalitetsarbete

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Rektorn i Johannishusskolans rektorsområde tillträdde tjänsten som rektor höstterminen 2007. Hon har tidigare arbetat som biträdande rektor i rektorsområdet i sju år. Intervjuer med personal, elever och föräldrar ger en samstämmig bild av att rektorn är väl förtrogen med verksamheten, att hon är utvecklingsinriktad och kommer att verka för att utbildningen utvecklas kontinuerligt. För att driva det pedagogiska utvecklingsarbetet har rektorn till sin hjälp en biträdande rektor och två lärare med viss tid för att arbeta som så kallade utvecklingspedagoger.

Utvecklingspedagogerna genomför olika enkätundersökningar som tillsammans med resultaten på de nationella ämnesproven i skolår 5 analyseras i arbetslagen. Resultatet av analyserna utgör sedan underlag för skolutveckling och kopplas till kvalitetsredovisningen och skolornas kompetensutveckling. Som exempel på uppföljning kan nämnas de övergripande målen i läroplanen, hur lärarna arbetar för att göra målen kända för eleverna, elevmedverkan i klassen, elevernas möjlighet att reflektera och utvärdera sitt lärande, arbetet med att ge stöd med mera. Skolorna har regelbundna träffar för att diskutera skolutveckling. Utvecklingspedagogerna och rektorn är gemensamt ansvariga för innehållet och genomförandet av skolutvecklingsträffarna. Inspektörerna bedömer att skolorna bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete och att rektorn är förtrogen med verksamheterna, tar ansvar för att de inriktas på att nå de nationella målen och fattar beslut enligt bestämmelserna. Vidare bedömer inspektörerna att Johannihusskolans rektorsområde upprättar en kvalitetsredovisning i enlighet med förordningens krav.

Tillgång till likvärdig utbildning

I Johannishusskolans rektorsområde erbjuds eleverna en utbildning i enlighet med författningarnas krav. Inspektörerna fick ta del av goda exempel på hur eleverna ges möjlighet till fördjupning och breddning i olika ämnen (elevers val). Grupperna i de tre skolorna är förhållandevis små och lärarna arbetar flexibelt för att möta elevernas olika behov och förutsättningar.

För att säkerställa elevernas garanterade undervisningstid träffar skolledningen för Johannishusskolans rektorsområde skolledningen för Kallingskolan årskurs F–6 och skolledningen för Kallingskolan årskurs 7–9. Vid mötena diskuteras och samordnas bland annat timplanen.

Enligt Skolverkets statistik är antalet lärare per 100 elever något högre i de tre skolorna i jämförelse med snittet i kommunen och riket. Samtliga lärare har pedagogisk högskoleutbildning och speciallärare och specialpedagog finns i rektorsområdet.

Resurser

Skolornas lokaler är ändamålsenliga för den verksamhet som bedrivs där och eleverna erbjuds en stimulerande utemiljö. Det finns tillgång till varierande läromedel och datorer. Dock framkommer i samtliga intervjuer att elevernas läromedel är slitna och ibland inaktuella. I Listerbyskolan finns god tillgång till kommunens bibliotek och ett samarbete med bibliotekarien äger rum. De två andra skolorna har egna mindre skolbibliotek.

Datum	Ort
2008-01-31	Lund

Ebba Svartz

Arne Huseby